

سال جدید، سال توانمندسازی معلمان

گفت‌وگو با دکتر مهرزاد حمیدی،
معاون تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش

سعید زاهدیان

گفت‌وگو
با پیشگسوتان

اشاره

دکتر مهرزاد حمیدی، معاون تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش، روی همان صندلی‌ای نشسته است که سال قبل در همین روزها در اختیار کیومرث هاشمی بود. شاید این جالب‌ترین موضوع برای اهالی ورزش باشد که کنجکاوند بدانند معاون جدید تربیت بدنی و سلامت آموزش و پرورش چه برنامه‌های تازه‌ای دارد و کدام اهداف را دنبال می‌کند. آیا از عملکرد دوست قدیمی خود، یعنی کیومرث هاشمی، راضی است یا اقدامات گذشته را به چالش می‌کشد؟

دکتر حمیدی از باتجربه‌های ورزش محسوب می‌شود و موهبش را در ورزش تربیتی سپید کرده است. او که پیش از این ریاست آکادمی کمیته ملی المپیک را برعهده داشته است، با ورزش آموزشی و تربیتی آشنا به‌نظر می‌رسد. وقتی به سابقه او در ورزش نگاه می‌کنیم، مسئولیت تربیت بدنی وزارت علوم و فدراسیون ورزش دانشجویی را نزدیک‌تر از سایر مشاغل او به کار فعلی می‌بینیم.

با او که دانش بار دانشگاه تهران هم هست، حدود یک ساعت گپ زدیم و برنامه‌هایش را مورد نقد و ارزیابی قرار دادیم. دکتر حمیدی در حرف‌هایش از عملکرد کیومرث هاشمی تعریف می‌کند و معتقد است که در گذشته کارهای خوب و ارزشمندی برای ورزش دانش‌آموزی انجام شده اما در بسیاری موارد هم به وضعیت فعلی نقد وارد می‌کند و در پی تغییرات است. از حرف‌هایش این‌طور برداشت می‌کنیم که برنامه‌های جدیدی در ورزش مدارس اجرا خواهد شد. گفت‌وگوی ما با ایشان می‌تواند برای همه جذاب و خواندنی باشد؛ چراکه می‌توانند از آن چیزهای تازه‌ای بیاموزند. به هر حال هر چه باشد دکتر حمیدی معلم است و به‌عنوان استاد جوری حرف می‌زند که هم شیرین باشد هم آموزنده.

مخاطبان اصلی مجله رشد تربیت بدنی، معلمان ورزش هستند، آموزش و پرورش در سال ۹۳ چه برنامه‌هایی برای معلمان ورزش دارد؟ از سوی دیگر، چه اهدافی را در ورزش مدارس دنبال

می‌کنید؟

○ کیفیت‌بخشی به درس تربیت بدنی از محورهای اصلی و اولویت‌دار فعالیت‌های ما است. معلمان با کیفیت و توانمند محتوای سنجیده و امکانات و تجهیزات متناسب نقش اساسی در ارتقای کیفیت درس تربیت بدنی را دارد. بحث توانمندسازی معلمان را در دو حوزه پیگیری خواهیم کرد: اول دانش‌افزایی و ارتقای دانش و آگاهی‌های معلمان را در برنامه داریم و بعد به دنبال بالابردن انگیزه معلمان ورزش هستیم. یک معلم ورزش بااطلاع و بادانش قطعاً تأثیرات بیشتر و مطلوب‌تری خواهد داشت.

● معلم بادانش و بانگیزه، فضای کافی و ابزار مناسب هم می‌خواهد.

○ قطعاً همین‌طور است؛ یکی از موضوعات اصلی ما توسعه و تجهیز مدارس خواهد بود. اگر معلم خوب و توانمند و محتوای قوی و کامل داشته باشیم اما امکانات و تجهیزات خوب نداشته باشیم، کیفیت درس تربیت بدنی رشد نمی‌کند.

● درباره کیفیت درس تربیت بدنی صحبت کردید. اگر امکان دارد برنامه‌هایتان را در این باره شرح دهید.

○ اولین طرحی که ما مصوب کردیم و به‌شدت هم پیگیر آن هستیم، برگزاری المپیادهای ورزشی درون مدرسه است. این المپیادها به‌عنوان محوری که بیشترین تعداد دانش‌آموز را دربرمی‌گیرد، نهایی شده است. در این طرح مسابقات بین کلاس‌ها با افتتاحیه و اختتامیه ویژه، با مشارکت معلمان و در حضور اولیا برگزار خواهد شد. در انجام این کار از توانمندی تمام معلمان استفاده خواهد شد. هر معلم رئیس انجمن یک رشته ورزشی در مدرسه خواهد شد. هدف ما از این کار، افزایش جمعیت دانش‌آموزان ورزشکار در کشور است.

● با رشد این جمعیت، باید فضای بیشتری هم در اختیار دانش‌آموزان بگذارید.

○ مرحله بعدی کار ما فعال کردن کانون‌های ویژه مدارس است. در گذشته مدارس ما دو نوبت کار می‌کردند اما حالا نوبت عصر مدارس تعطیل - یا به عبارتی آزاد- است. از مدرسی که حیاط و فضای مناسبی

دارند می‌خواهیم که بحث آموزش رشته‌های مورد علاقه دانش‌آموزان را در زمانی خارج از ساعات رسمی کلاس‌ها با جدیت دنبال کنند. در این مرحله، استعدادیابی و غربال استعدادهای ورزشی مدارس آغاز می‌شود و بعد آن‌ها را به کانون‌های ورزش برون‌مدرسه‌ای ارجاع می‌دهند تا در این کانون‌ها ثبت‌نام کنند. از آنجا که خانواده‌ها به مدارس اعتماد دارند، اگر بدانند فرزندانشان در مدرسه است، نگران نمی‌شوند. به‌همین خاطر حتی اگر تا دیروقت هم بچه‌ها در مدرسه ورزش کنند، برای اولیا اطمینان‌بخش و آرامش‌دهنده است و ما از این فرصت برای استمرار بخشیدن به تعلیم و تربیت دانش‌آموزان استفاده خواهیم کرد.

● آیا برای این کار بودجه لازم را در اختیار دارید؟

○ هدف ما این است که با کمک اولیا کانون‌های خودگردان را در ورزش مدارس ایجاد کنیم. این کانون‌ها به خزانه‌های استعداد فدراسیون‌های ورزشی کشور تبدیل خواهند شد و ورزش قهرمانی را پوشش خواهند داد. یکی دیگر از طرح‌های ما، برگزاری مسابقات بین منطقه‌ای، شهرستانی، استانی و مسابقات ملی است که در گذشته به دلیل مشکلات اعتباری به حالت تعطیل درآمده‌اند و باید احیا شوند. این طرح شاید الان تأثیری در ورزش قهرمانی نداشته باشد ولی قول می‌دهم که آثار خوب آن سال بعد آشکار می‌شود. ورزش ما متکی به استعدادهای گلخانه‌ای است ولی این را فراموش نکنیم که همین استعدادهای گلخانه‌ای هم از دل مدارس بیرون می‌آیند و در آموزش و پرورش رشد می‌کنند. ما می‌خواهیم حلقه فزاینده و رو به رشد ورزش دانش‌آموزی را به مسابقات ملی متصل کنیم؛ چون معتقدیم تمام قهرمانان بزرگ ملی کار خود را از مدارس شروع کرده‌اند.

● آیا برای انجام این طرح‌ها به سراغ وزارت ورزش و جوانان هم رفته‌اید؟

○ با آقای دکتر سجادی در وزارت ورزش و جوانان هماهنگی لازم صورت گرفته است تا در بعضی فدراسیون‌ها، مسابقات نونهالان و نوجوانان با مسابقات آموزشگاه‌ها ادغام شود و مسابقات یک‌پارچه‌ای را دنبال کنیم؛ این در اصل مأموریت ثانویه ما تلقی می‌شود. پس به‌طور خلاصه، مأموریت اولیه ما کیفیت‌بخشی به ساعات ورزش مدارس است. مأموریت ثانویه هم شامل برنامه‌های فوق برنامه ورزشی می‌شود که در امتداد فعالیت‌های ورزشی مدارس قرار می‌گیرد و ورزش ملی را تحکیم می‌کند.

الان در دنیا المپیک نوجوانان برگزار می‌شود. در تمام کشورها برای حضور در این مسابقات، نظام آموزش و پرورش با ورزش ملی و قهرمانی ادغام می‌شود. در واقع، نیروی انسانی را آموزش و پرورش تأمین می‌کند و اردو می‌گذارد اما هزینه‌هایش را بخش ورزش هر کشور می‌پردازد؛ چون بچه‌های ۱۴ تا ۱۸ ساله همگی دانش‌آموز هستند و قهرمانان آینده المپیک‌ها از بین همین دانش‌آموزان برخواهند خاست.

از دیگر برنامه‌های ما، احیای موضوع «مدرسه قهرمان» است. این طرح از قبل بوده است و ما می‌خواهیم دوباره آن را به جریان بیندازیم.

● لطفاً درباره این طرح توضیح بیشتری بدهید.

○ در هر منطقه، یک مدرسه که به‌عنوان قهرمانی رسیده است، انتخاب می‌شود. همین مدرسه با یارهای کمکی که از منطقه‌اش جذب می‌کند، در مسابقات سطح بالاتر - مثلاً استان - شرکت می‌کند و در نهایت، یک مدرسه به قهرمانی ایران می‌رسد. همین مدرسه به مسابقات جهانی مدارس اعزام می‌شود. از آنجا که ادارات به لحاظ محدودیت اعتبارات توان اعزام دانش‌آموزان قهرمان را ندارند، خود مدرسی که از بضاعت مالی بهتری برخوردارند هزینه‌های اردو، آماده‌سازی و اعزام را متقبل می‌شوند. در واقع، اولیا و خانواده‌های دانش‌آموزان کمک می‌کنند تا فرزندانشان به مسابقات اعزام شوند؛ چون این طرح فوق برنامه محسوب می‌شود.

● اگر اولیا و خانواده‌ها با مدارس همکاری نکنند، چه اتفاقی می‌افتد؟ خانواده‌ها پشتیبان اصلی شما هستند و چنانچه آن‌ها مشارکت نکنند، طرح به این مهمی با شکست مواجه می‌شود.

چه راهکاری برای حل این مشکل دارید؟

○ تمام برنامه‌های فوق برنامه با حمایت اولیا انجام می‌شود و این هم یکی از طرح‌های فوق برنامه است. خانواده‌ها به مدارس نسبت به باشگاه‌های ورزش دیگر اعتماد بیشتری دارند. شما اگر بخواهید فرزند خودتان را در جایی ثبت‌نام کنید، از میان جایی که هیچ شناختی از آن ندارید و مدرسه‌ای که تحت حمایت آموزش و پرورش است، کدام یک را ترجیح می‌دهید؟ ما سعی می‌کنیم از بهترین معلم‌ها و مربیان

برای کانون‌های فوق برنامه استفاده کنیم و این کانون‌ها به مراتب قوی‌تر از باشگاه‌های ورزشی خصوصی خواهند بود. از همه

مهم‌تر اینکه اولیا به مدارس بیشتر اعتماد دارند. در جایی که لازم باشد از بودجه متمرکز مسابقات ورزشی دانش‌آموزان استفاده خواهیم کرد.

● به کانون‌های ورزشی اشاره کردید. این کانون‌ها در کجا فعالیت می‌کنند و امکانات و ابزار کار خود را چگونه به دست می‌آورند؟

○ این کانون‌ها خارج مدرسه شکل می‌گیرند و در مکان‌های ورزشی آموزش و پرورش یا مجتمع‌های ورزشی زیر نظر ما فعالیت می‌کنند. البته فعلاً اولویت با رشته‌هایی است که اعتبارات و امکانات لازم برایشان وجود دارد.

به این نکته اشاره کنم که این کانون‌ها جاری و ساری است ولی تعداد رشته‌های ورزشی به دلیل مشکلات و محدودیت‌هایی که در زمینه اعتبارات وجود داشته، کاهش یافته است. روال این‌گونه است که بچه‌ها در یک منطقه، یک شهرستان یا یک بخش جمع می‌شوند و زیر نظر معلمی که ویژگی‌های لازم را دارد، در اماکن ورزشی آموزش و پرورش به ورزش مشغول می‌شوند تا روال پرورش استعدادها متوقف نشود. از اینجا به بعد موضوع تعامل ما و فدراسیون‌ها به میان می‌آید. آن‌ها باید در مسابقات دانش‌آموزی حاضر شوند و بچه‌های مستعد را گزینش کنند و به تیم‌های ملی نونهالان و نوجوانان ببرند.

● این برنامه‌ها، خوب که نه، فوق‌العاده‌اند، اما تصور نمی‌کنید که به مسئله آرمانی نگاه می‌کنید؟ یعنی بودجه کافی برای اجرای این

الان در دنیا المپیک نوجوانان برگزار می‌شود. در تمام کشورها برای حضور در این مسابقات، نظام آموزش و پرورش با ورزش ملی و قهرمانی ادغام می‌شود

طرح‌ها را در اختیار دارید؟

○ در سال ۹۲، ۱۸ میلیارد تومان اعتبارات برای ورزش استان‌ها بوده و در مناطق توزیع شده است. ۳۵ میلیارد تومان هم اعتبار ویژه ملی وجود دارد اما این اعتبارات در شرایطی است که آموزش و پرورش نزدیک به ۹۹ درصد اعتباراتش را صرف حقوق کارکنان می‌کند.

● ۳۵ میلیارد برای یک سال؟

○ بله ...

● این پول که هزینه یک سال دو باشگاه استقلال و پرسپولیس است! شما با جمعیتی به این بزرگی و با وجود فعالیت در تمام شهرها و روستاها فقط ۳۵ میلیارد تومان اعتبارات دارید که تازه ممکن است همه‌اش را بدهند یا ندهند!

○ این فقط مشکل ما نیست. همین هزینه را با فدراسیون‌ها مقایسه کنید. به جرئت می‌گویم که بودجه ۱۵ فدراسیون ما روی هم به ۳۵ میلیارد نمی‌رسد. پس فقط ما نیستیم که این مشکل را داریم.

● این هم جای بحث دارد که چرا دو باشگاه استقلال و پرسپولیس باید سالی ۳۵ میلیارد تومان بگیرند و در مقابل، ۱۵ فدراسیون ما روی هم کمتر از این رقم را صاحب شوند.

○ من هم معتقدم که باید اعتبارات بیشتری به ورزش مدارس برسد؛ چون کار پایه از اهمیت بالایی برخوردار است ولی مگر توزیع عادلانه در فدراسیون‌ها هست؟ به‌طور متوسط هر فدراسیون ورزشی بیشتر از یک‌ونیم میلیارد در سال نمی‌گیرد ولی در مقابل، دو باشگاه فوتبال به اندازه همه فدراسیون‌ها پول می‌گیرند. این عادلانه نیست. به اعتقاد من ورزش حرفه‌ای نباید از پول ملی هزینه کند و باشگاه‌ها باید درآمدزا باشند و البته زمینه هم برای درآمدزایی آن‌ها فراهم شود. این یک معضل در ورزش ایران است که ورزش حرفه‌ای پول ورزش قهرمانی، همگانی و تربیتی را می‌بلعد.

○ من هم معتقدم که در حال تکمیل‌اند.

● از بحث اصلی کمی فاصله گرفتیم... از آنجا که مخاطب اصلی مجله رشد تربیت‌بدنی معلمان ورزش هستند، می‌خواهیم نظر شما درباره ورزش همگانی یا همان ورزش تربیتی بدانیم.

○ من معتقدم که انس با ورزش باید در خانواده شکل بگیرد و از خانه شروع شود. اگر پدر و مادر، خواهر و برادر اهل ورزش باشند، دانش‌آموز نوجوان هم در راه ورزش قرار می‌گیرد. گام بعدی انس با ورزش، بایستی در مدرسه برداشته شود. الان چیزی باعنوان ورزش محلات وجود ندارد. در دوران نوجوانی ما در تمام خیابان‌ها و کوچه‌های شهرها تور والیبال بسته می‌شود، دروازه‌های گل کوچک گذاشته می‌شد و ورزش در محلات رونق قابل توجهی داشت اما با شرایط فعلی در هیچ کوچه‌ای نمی‌توانیم دروازه بگذاریم؛ چون بلا انقطاع ماشین رد می‌شود.

زمان ما، پدرها و مادرها بچه‌های خود را دم در خانه مشغول بازی و ورزش می‌دیدند و خیالشان راحت می‌شد و به کار و زندگی‌شان می‌رسیدند ولی الان چطور شده است؟

بچه‌ها باید کرایه ماشین بدهند و خود را به یک سالن ورزشی برسانند. باز هم باید شهریه یا اجاره سالن را بدهند، در حالی که خانواده‌ها دغدغه و نگرانی سلامت رفتن و برگشتن فرزند خود را دارند یا مدام نگران‌اند که فرزندشان کجا رفته و آیا واقعاً به ورزش مشغول است؟

از نظر من تا زمانی که فقط به مردم بگوییم بیایید ورزش کنید تا سلامت بمانید و با این شعارها بخواهیم ورزش همگانی را گسترش دهیم، فایده‌ای ندارد. تا وقتی بچه‌ها در خانواده و مدرسه با ورزش خو نگرفته باشند، با هیچ تشویقی ورزشکار نخواهند شد.

● برای همگانی شدن ورزش در مدارس با همان انس دادن

حرف من این است که چرا برداشت مناسبی از هزینه‌هایی که در فوتبال می‌شود، وجود ندارد. ختم کلام اینکه پول بی‌حساب اگر در جای درست هزینه نشود، ورزشکار، مربی، روابط و در نهایت خود ورزش را خراب و در عوض مافیای روابط غلط را تقویت می‌کند. باید پول ورزش حرفه‌ای توسط بخش خصوصی هزینه شود تا ریال به ریال آن محاسبه گردد و با مدیریت دقیق به مصرف برسد.

● شما به‌عنوان یک مدیر باتجربه ورزش که سال‌ها در پست‌های مختلف ورزش ایران صاحب تجربیات فراوانی شده‌اید، حالا به‌عنوان معاون وزیر آموزش و پرورش طرحی در دست دارید تا به آقای وزیر بدهید و ایشان در هیئت دولت مطرح کنند تا برای ورزش پایه‌ها در آموزش و پرورش اتفاق تازه‌ای بیفتد؟

○ ما یازده حکم برای بودجه سال ۹۳ پیشنهاد دادیم که با سه مورد آن‌ها موافقت شد. از اینکه احکام قانونی ما وارد لایحه بودجه شده است، بسیار خوشحال هستیم و امیدواریم که با وصول این موارد، گام‌های مؤثری برای ورزش آموزش و پرورش برداریم.

● چه برنامه‌ای برای این درآمدهای جدید دارید؟

○ با شرکت توسعه، تجهیز و نوسازی مدارس هماهنگی شده تا در زمینه عمرانی هزینه شود. به‌عنوان نمونه، استخرها و سالن‌های ورزشی نیمه‌کاره‌ای داریم که در حال تکمیل‌اند.

● از بحث اصلی کمی فاصله گرفتیم... از آنجا که مخاطب اصلی مجله رشد تربیت‌بدنی معلمان ورزش هستند، می‌خواهیم نظر شما درباره ورزش همگانی یا همان ورزش تربیتی بدانیم.

○ من معتقدم که انس با ورزش باید در خانواده شکل بگیرد و از خانه شروع شود. اگر پدر و مادر، خواهر و برادر اهل ورزش باشند، دانش‌آموز نوجوان هم در راه ورزش قرار می‌گیرد. گام بعدی انس با ورزش، بایستی در مدرسه برداشته شود. الان چیزی باعنوان ورزش محلات وجود ندارد. در دوران نوجوانی ما در تمام خیابان‌ها و کوچه‌های شهرها تور والیبال بسته می‌شود، دروازه‌های گل کوچک گذاشته می‌شد و ورزش در محلات رونق قابل توجهی داشت اما با شرایط فعلی در هیچ کوچه‌ای نمی‌توانیم دروازه بگذاریم؛ چون بلا انقطاع ماشین رد می‌شود.

زمان ما، پدرها و مادرها بچه‌های خود را دم در خانه مشغول بازی و ورزش می‌دیدند و خیالشان راحت می‌شد و به کار و زندگی‌شان می‌رسیدند ولی الان چطور شده است؟

بچه‌ها باید کرایه ماشین بدهند و خود را به یک سالن ورزشی برسانند. باز هم باید شهریه یا اجاره سالن را بدهند، در حالی که خانواده‌ها دغدغه و نگرانی سلامت رفتن و برگشتن فرزند خود را دارند یا مدام نگران‌اند که فرزندشان کجا رفته و آیا واقعاً به ورزش مشغول است؟

از نظر من تا زمانی که فقط به مردم بگوییم بیایید ورزش کنید تا سلامت بمانید و با این شعارها بخواهیم ورزش همگانی را گسترش دهیم، فایده‌ای ندارد. تا وقتی بچه‌ها در خانواده و مدرسه با ورزش خو نگرفته باشند، با هیچ تشویقی ورزشکار نخواهند شد.

● برای همگانی شدن ورزش در مدارس با همان انس دادن

باید پول دولت به سمت کارهای پایه در ورزش برود. اگر این‌گونه باشد، افتخارات تداوم و استمرار پیدا می‌کند. در تمام دنیا ورزش حرفه‌ای خودکفاست

دانش‌آموزان با ورزش و مقابله با بی‌تحرکی و سکون بچه‌ها هم
ظاهراً برنامه‌هایی دارند.

○ غیر از کیفی کردن ساعات درس تربیت‌بدنی و المپیادهای ورزشی
درون‌مدرسه‌ای یکی از موضوعاتی که در پی آن هستیم، ترویج و
احیای ورزش صبحگاهی است. برای جا انداختن ورزش در مدارس
قرار است موسیقی ایرانی یا مثلاً ضرب زورخانه نواخته شود و بچه‌ها
اول صبح مجموعه‌ای از حرکات ورزشی را به‌طور هماهنگ انجام دهند.

● شنیده‌ایم که ساخت موسیقی ورزش صبحگاهی به فردین
خلعتبری سفارش داده شده است. این مسئله به کجا رسید؟

○ آهنگ با حرکات هم‌زمان نبود و باید درست می‌شد که در حال
اصلاح آن است. بعد از آنکه تکمیل شد و مطالعات و بررسی‌های نهایی
روی آن انجام گرفت، به مدارس ابلاغ می‌شود.

● اگر توضیح دیگری دارید بفرمایید.

○ ما هم اکنون سرگرم تدوین یک طرح جدید به نام «آذین‌بندی
حیاط مدارس» هستیم. قرار است خط‌کشی حیاط مدارس به شکلی
درآید که بچه‌ها را ناخودآگاه به تحرک و جنب‌وجوش وادار کند. در
برخی از کشورهای دنیا وقتی با کم‌تحرکی بچه‌ها در مدارس مواجه
شدند، خطوط داخل حیاط را به شکل‌های دیگری درآوردند؛ مثلاً
چند دایره کنار هم، خطوط موازی یا شکل «لی‌لی» سنتی خودمان.
بچه‌ها وقتی به حیاط می‌آیند، با دیدن این خطوط دلشان می‌خواهد
که از روی آن‌ها بپرند یا «لی‌لی» بازی کنند و از این دایره به آن دایره
بروند. در واقع، این خطوط نمی‌گذارند که بچه‌ها یک گوشه بی‌تحرک
بمانند و دائم به آن‌ها پیام می‌دهند که از روی من بپر، بازی کن و...
الان پروژه‌های را تعقیب می‌کنیم که توسط دکتر رهنما پیشنهاد
شده است که از یکی از کشورهای اروپایی الهام گرفته شده است.
ظاهراً آن‌ها وقتی با کم‌تحرکی و تنبلی بچه‌ها مواجه شدند، برای
حیاط مدرسه نقشه‌ای طراحی کردند و بررسی‌ها نشان می‌دهد که
از آن نتیجه هم گرفته‌اند. ما هم می‌خواهیم با فرهنگ خودمان این
طرح را اجرا کنیم. حتماً نباید ابزار و دستگاه گران‌قیمت نصب کنیم.
این طرح فقط یک قلم‌مو و رنگ می‌خواهد و بعد بچه‌ها را رها
می‌کنیم و خودشان ناخودآگاه به تحرک
وادار می‌شوند.

از دیگر طرح‌های ما این است که
در دوره ابتدایی همه دانش‌آموزان
طناب‌زنی یاد بگیرند. هدف هم ایجاد
تحرک در کمترین فضاست
و چنین طرحی در هر
مدرسه‌ای با هر فضایی
امکان‌پذیر است. برای
دبیرستانی‌ها هم

برنامه داریم که هرکس تا پایان دوره حتماً در یک رشته ورزشی
سرآمد باشد و بتواند در آن رشته ورزشی مهارت کافی و اطلاعات
کامل را به‌دست بیاورد.

در پایان فرض می‌کنم که آمادگی برای ورزش همگانی و ورزش
قهرمانی از مدرسه آغاز می‌شود و بهترین نهادی که می‌تواند به این
مسئله بپردازد، آموزش و پرورش است.

● معلم ورزش را چطور تعریف می‌کنید؟

○ اگر کارمند یک وزارتخانه کار نکنند، ممکن است

کم‌کاری او دیده نشود اما معلم ورزش وسط

حیاط است و دیده می‌شود. معلمان ورزش

از زحمت‌کش‌ترین معلمان آموزش و پرورش

هستند. چون وقتی همه پای بخاری تدریس

می‌کنند، آن‌ها وسط باران و برف و سرما در

حیاط مدرسه مشغول کارند. معلم‌هایی داریم که

در جنوب کشور زیر تیغ آفتاب و در هوای گرم کار

می‌کنند؛ در حالی که کارمندان دیگر زیر کولر گازی نشسته‌اند.

معلمان ورزش علاوه بر لباس‌های رسمی باید لباس و کفش ورزشی
هم داشته باشند و مجبورند سالی ۲-۳ جفت کفش ورزشی بخرند.

● آیا ورزش هم مثل درس‌های دیگر به کتاب احتیاج دارد؟

○ ورزش با سایر درس‌ها فرق می‌کند. با توجه به اقلیم و جغرافیای

متفاوت ایران، با در نظر گرفتن این موضوع که در بعضی استان‌ها

مدارس در بهار تعطیل می‌شود، در بعضی جاها گرما بیش از حد است

و در بعضی شهرها سرمای زیادی وجود دارد، نمی‌توان همه مدارس

کشور را به یک شکل ورزش داد. به هر حال، فضای مدارس و امکانات

و سخت‌افزار موجود در آن‌ها یکسان نیست. به همین دلیل نمی‌توان

ورزش را مثل فیزیک، شیمی و ریاضی درس داد. نگاه آموزش و پرورش

در گذشته به ورزش این بوده که این درس بدون کتاب

و معلم‌محور باشد. الان هم نگاه ما تغییری نکرده است.

آموزش و پرورش کتاب‌های راهنمای معلم هفت پایه

را یکسان‌سازی و تدوین کرده است ولی ترجیح

می‌دهیم که همچنان ورزش با سیاست یک‌پارچه،

اما معلم‌محور باقی بماند.

● آیا طرح‌های گذشته را

قبول دارید؟

○ ما به طرح‌هایی که در

گذشته تصویب شده‌اند

احترام می‌گذاریم ولی

۲۲ میلیارد بدهی
از سال ۹۱ وجود
دارد

مجله رشد فرصت خوبی
برای افزایش آگاهی معلمان
قلمداد می‌شود. همه معلمان
می‌توانند دغدغه‌های خود را
در آن مطرح کنند و از مسائل
یکدیگر مطلع شوند

● آیا طرح تازه‌ای دارید؟

از نظر من در هر زمانی می‌توان در محتوای آن‌ها تجدیدنظر کرد. در مورد بهترین کارها هم بازنگری لازم است. به همین دلیل در خصوص طرح‌های گذشته بازنگری‌هایی صورت می‌گیرد. در طرح‌هایی هم که ما در برنامه داریم، لازم است به مرور زمان تجدیدنظر شود. اما در خصوص طرح «سباح» یک مسئله پیش روی ما قرار دارد و آن هم بحث اعتبارات است. از سال ۹۱ حدود ۲۲ میلیارد بدهی وجود دارد که عمده آن مربوط به مطالبات استخرها می‌شود؛ چون بیشتر استخرها متعلق به بخش خصوصی بوده‌اند و آموزش و پرورش برای اجرای طرح سباح آن‌ها را اجاره کرده است. بنا داریم این طرح را به‌عنوان فوق برنامه اجرا کنیم اما مدارس غیرانتفاعی - که ۸۵ درصد دانش‌آموزان کشور را تشکیل می‌دهند - موظف به اجرای آن هستند. در سایر مدارس هم اگر بودجه اجازه داد، آن را انجام می‌دهیم و حتی به استان‌ها ابلاغ شده است که در اجرای آن کوتاهی نکنند اما اگر بودجه کفاف نداد، با کمک اولیا به‌عنوان یک طرح فوق برنامه آن را دنبال کنند.

○ یک موضوع جدید که در برنامه‌های ما قرار دارد، بحث پیاده رفتن بچه‌ها به مدرسه است اما یک عامل بازدارنده در این خصوص وجود دارد که باید ابتدا مشکلات آن را برطرف کنیم و بعد طرح را به اجرا درآوریم. بزرگ‌ترین تهدید درباره پیاده‌روی، کوله‌پشتی و کیف مدرسه دانش‌آموزان است که گاهی به ۱۰ کیلوگرم می‌رسد و به ستون فقرات آن‌ها آسیب وارد می‌کند. در مرحله اول باید اطلاع‌رسانی کنیم و آموزش بدهیم که بچه‌ها نباید از دفترهای ۲۰۰ برگ استفاده کنند یا کتاب‌های سنگین و قطور برای آن‌ها تدوین نشود. باید وسایل و لوازم دانش‌آموز طوری باشد که مانع چابکی و تحریکی او نشود. اگر این اتفاق‌ها بیفتد، آن وقت بحث پیاده‌روی دانش‌آموزانی را که تا ۲ کیلومتر با مدرسه فاصله دارند، به‌طور جدی دنبال می‌کنیم تا به‌جای استفاده از سرویس، این طرح جایگزین شود. البته این مسئله ابتدا باید به‌خوبی آسیب‌شناسی شود و بعد عملیاتی گردد.

● مجله رشد تربیت‌بدنی چه کمکی به شما می‌کند؟

○ مجله رشد فرصت خوبی برای افزایش آگاهی معلمان قلمداد می‌شود. همه معلمان می‌توانند دغدغه‌های خود را در آن مطرح کنند و از مسائل یکدیگر مطلع شوند. از طریق همین مجله می‌توانیم محورهای قابل بررسی در ورزش مدارس را نیازسنجی کنیم تا به‌عنوان یکی از ابزارهای پیش‌بینی شده ضمن خدمت، معلمان باتجربه را به‌روز کند و تجربیات معلمان قدیمی و باتجربه را به معلمان جوان انتقال دهد. از مجله رشد می‌خواهیم اطلاعات و دانش معلمان سراسر کشور را گردآوری کند و با انتشار آن‌ها، در واقع خودآموزی برای معلمان ورزش باشد. مجله رشد پل ارتباطی معلمان ورزش است و می‌تواند به اجرای طرح‌ها و برنامه‌های ما کمک کند.

سخن آخر

دکتر مهرداد حمیدی

سال جدید، سال توانمندسازی معلمان

پیش از هر چیز، فرصت را غنیمت می‌شمарم و فرارسیدن بهار طبیعت و سال نو را به تمام همکاران خودم، که همان معلمان تربیت‌بدنی باشند، تبریک می‌گویم و امیدوارم سال ۹۳ برای همه آن‌ها سالی خوب و پربار باشد.

از حالا تلاش می‌کنیم تا جریان رو به رشدی را در سال تحصیلی ۹۳-۹۴ برای ورزش دانش‌آموزی ایجاد کنیم و در این راه به کمک تمام معلمان ورزش، مدیران مدارس، مسئولان مناطق و همکاران ستادی، البته با ظرفیت‌های موجود آموزش و پرورش، نیاز داریم. در این راه بی‌تردید از توانمندی‌های وزارت ورزش و جوانان، که متولی اصلی ورزش کشور است، بهره خواهیم برد. تعامل با کلیه دستگاه‌ها و وزارت‌خانه‌ها در برنامه ما قرار دارد تا در کنار ظرفیت‌های آموزش و پرورش، به اهداف موردنظر دست پیدا کنیم.

محور کلی برنامه‌های ما، کیفیت بخشیدن به درس تربیت‌بدنی در ساعات معین شده آن در چارچوب حیاط مدرسه است که این کار به چند عامل بستگی دارد.

نخست اینکه محتوای آموزش را برای سال‌های تحصیلی به کمک سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی و همکاری استان‌ها مشخص خواهیم کرد تا بدانند که بچه‌ها در ساعات ورزش چه کارهایی باید انجام دهند. خوشبختانه در این زمینه تاکنون اقدامات خوبی انجام گرفته و گام‌های مؤثری برداشته شده اما هدف اصلی ما تحقق سند تحول بنیادین است و باید براساس این الگو محتوای درس تربیت‌بدنی در سنوات مختلف تکمیل شود.

براساس این سند بایستی همگی برای توانمند ساختن معلمان ورزش تلاش کنیم. اگر محتوا و فضای کافی در اختیار داشته باشیم، کتاب خوب به معلمان بدهیم و ابزار کافی در دسترس باشد اما معلم توانمندی و انگیزه لازم را نداشته باشد، تمام تلاش‌های دیگر از بین می‌رود.

بحث توانمندسازی معلمان در دو حوزه دنبال می‌شود: یکی افزایش دانش و آگاهی آن‌ها و دیگر بالا بردن انگیزه‌هایشان. موضوع بعدی که به موازات این‌ها باید انجام شود، توسعه و تجهیز مدارس کشور است. در کنار همه این برنامه‌ها، بخش نظارت و ارزشیابی را هم فعال‌تر از گذشته دنبال خواهیم کرد؛ چراکه معتقدیم اگر محتوای خوب، برنامه مناسب و معلم توانمند با امکانات و تجهیزات کافی در کنار هم باشند، زمانی خروجی مطلوبی به‌دست می‌آید که بخش نظارتی به وظایف خود عمل کند.

به هر حال، در سال جدید این اهداف و برنامه‌ها را دنبال خواهیم کرد و امیدوارم معلمان در این راه به ما کمک کنند تا سال ۹۳-۹۴ را به سال ورزش دانش‌آموزی تبدیل کنیم و به کمک هم قدم‌های مؤثری در راه تحول ورزش در مدارس برداریم.